

Luomu-, vienti- ja rehuyksikkö/Rehujaosto

Rehualan toimijoiden tarkastukset

Rehualan toimijoiden tarkastukset

1 Kenelle ohje on tarkoitettu?

Tämä ohje on tarkoitettu kaikille rehualan toimijoille alkutuotantoa lukuun ottamatta. Rehun kuljetuskaluston tarkastuksia tai luonnonmukaisen tuotannon valvontaan liittyviä tarkastuksia ei kuitenkaan käsitellä tässä ohjeessa.

2 Yleistä tarkastuskäynneistä

Ruokavirasto valvoo rehualan toimijoita tarkastuskäynnein vuosittain laadittavan riskiperusteisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Tarkastuskäyntejä tekevät Ruokavirasto ja sen valtuuttamat tarkastajat. Tuotantoeläinten rehuja myyviä vähittäiskauppoja ja niiden yhteydessä olevia rehuviljavarastoja tarkastavat elinvoimakeskukset Ruokaviraston ohjeistuksen mukaisesti. Tarkastusten tarkoituksena on selvittää, täyttävätkö toimijat rehulainsäädännön vaatimukset. Valvontaviranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta säädetään rehulaissa (1263/2020 41 § ja 42 §)

Tarkastuksia tehdään ennalta ilmoittamatta tai joissain tapauksissa toimijalle ilmoitetaan tarkastuksen ajankohdasta vähän etukäteen, jotta toimija voi varmistaa avainhenkilöiden osallistumisen tarkastukseen. Tällöin rehun valmistajien tarkastuksissa tulisi olla läsnä esim. HACCP-järjestelmästä, laadunvarmistuksesta, tuotannosta, raaka-aineiden hankinnasta ja rehujen toimituksista vastaavat henkilöt. Tarkastus pyritään tekemään toimijan normaalin työajan puitteissa. Tarkastuksen kesto vaihtelee kohteesta riippuen yleensä kahdesta kahdeksaan tuntiin.

Rehualan toiminta voi edellyttää myös hyväksyntää, johon liittyy ennen toiminnan aloittamista tapahtuva hyväksyntätarkastus (rehuhygieniasetuksen, TSE-asetuksen, sivutuoteasetuksen ja lääkerehuasetuksen mukainen hyväksyntä). Hyväksyntätarkastus tehdään hakemuksen perusteella ja tarkastuksesta sovitaan toimijan kanssa aina etukäteen. Hyväksyntämenettelyistä on kerrottu tarkemmin Ruokaviraston nettisivuilla.

Rehualan toimijoille voidaan tehdä myös erillisiä vientitarkastuksia riippuen vientimaan ehdoista. Vientilaitoksilla, jotka vievät eläinperäisiä rehuja ja joilta edellytetään viennissä eläinterveystodistuksia, tarkastuksia voi olla kerran vuodessa. Ennen vientiä tulee tutustua viennin edellytyksiin esim. viejärekisteriin ilmoittautumisesta <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/tuonti-ja-vienti/vienti-eun-ulkopuolelle/tuotekohtaista-vientitietoa/rehut-sivutuotteet-ja-lannoitteet/>

Luomu-, vienti- ja rehuyksikkö/Rehujaosto

Rehualan toimijoiden tarkastukset

3 Toimijan velvollisuudet

Toimijan tulee olla perehtynyt rehulainsäädäntöön siltä osin kuin se koskee hänen toimintaansa ja niitä rehuja, joita hän valmistaa, saattaa markkinoille tai tuo maahan. Erytisen tärkeää on tuntee rehuhygienia-asetuksen vaatimus HACCP-järjestelmästä ja asetuksen liite 2. HACCP-vaatimus tulee myös sivutuoteasetuksesta. Toiminnasta riippuen keskeisiä säädöksiä edellä mainittujen sekä rehulain ohella ovat asetus rehualan toiminnanharjoittamisesta, TSE-asetus ja direktiivi haitallisista aineista eläinten rehuissa. Lisäksi markkinoille saattamisasetus, jossa on vaatimukset rehujen merkinnöille ml. väittämät sekä lisäaineita, muuntogeenisiä rehuja ja jäljitettävyyttä koskevat säädökset. Lääkerehun valmistajille ja markkinoille saattajille myös lääkerahuasetus. (katso kohta 5 Viitteet/lainsäädäntö).

Vientiyritysten tulee lisäksi tuntee vientimaiden rehulainsäädäntöä.

Toimitilojen lisäksi tarkastuskäynnillä käydään läpi rehualan toimintaan liittyvää ohjeistusta, kirjanpitoa ja muuta toimintaan liittyvää tai siitä syntyvää dokumentaatiota, jonka perusteella voidaan todentaa, että toiminta vastaa sekä lainsäädännön vaatimuksia että toimijan omaa ohjeistusta.

Tarkastuskäynnillä toimijan tulee pyydettäessä varautua soveltuvin osin esittämään esim. seuraavat asiakirjat:

- HACCP-järjestelmän asiakirjat ¹, kuten HACCP-ohjelmaan sisältyvät vuokaavio(t), yhteenveto vaarojen arvioinnista ja yhteenveto kriittisten hallintapisteiden valvonnasta ja kriittisten hallintapisteiden seurantaan liittyvät kirjaukset;
- toimitilojen pohjapiirroksot;
- laadunvarmistussuunnitelma (näytteenotto- ja analysointisuunnitelma ml. näytteenottomenetelmät ja vastanäytteet);
- laadunvarmistuksen tulokset (esim. tutkimustodistukset, mittaustulokset);
- puhdistus- ja desinfiointisuunnitelmat ja niihin liittyvä kirjanpito;
- tuholaiistorjuntaohjelma ja tuholaiistorjuntaan liittyvä kirjanpito;
- kunnossapitosuunnitelmat sisältäen mittavälineiden kalibroinnit sekä tähän liittyvä kirjanpito;
- työöhjeet ja toimintaohjeet (ml. menettelyt poikkeustilanteissa);
- organisaatiokaavio ja tiedot henkilöstön vastuista, pätevyyydestä ja koulutuksesta;
- asiakasvalitukset ja tiedot tuotteiden takaisinvedosta;

¹ Kuvattu tarkemmin [ohjeessa REHU 12801](#)

Luomu-, vienti- ja rehuyksikkö/Rehujaosto

Rehualan toimijoiden tarkastukset

- reseptit, tuoteselosteet ja tuotespesifikaatiot;
- raaka-aineiden spesifikaatiot ja/tai laatusopimukset toimittajien kanssa ja toimittajalta saadut tutkimustodistukset;
- raaka-aineiden käyttöön, valmistukseen ja tuotteiden toimituksiin liittyvä kirjanpito (ml. eränumerojäljitettävyys);
- raaka-aineisiin ja tuotteisiin liittyvät kaupalliset asiakirjat kuten rahtikirjat.

Asiakirjoihin liittyvät vaatimukset pyritään suhteuttamaan toimijan toimintaan. Esimerkiksi tuotantoeläinten rehuja myyviltä vähittäiskaupoilta edellytetään huomattavasti vähemmän erilaisia asiakirjoja, kuin edellä on mainittu. Vähittäiskaupoilla, samoin kuin esimerkiksi varastointiliikkeillä tulee olla kirjallinen tuholaiistorjuntaohjelma ja torjuntatoimenpiteet ja havainnot tuhoeläimistä tulee kirjata.

Asiakirjat voivat olla myös sähköisessä muodossa.

4 Tarkastuksen jälkeen

Tarkastuksesta täytetään tarkastuskertomus sekä laaditaan valvonnan päätös, jos tarkastuksella tulee ilmi puutteita, joihin edellytetään toimijalta korjaavia toimenpiteitä. Toimijalle voidaan antaa myös kehitysehdotuksia. Tavoitteena on lähettää toimijalle alustava päätös ja tarkastuskertomusluonnos kahden viikon kuluessa tarkastuskäynnistä.

Toimijalle annetaan mahdollisuus esittää mielipiteensä valvonnan päätöksestä ja pyytää korjausta tarkastuskertomuksen mahdollisiin asiavirheisiin lähettämällä em. asiakirjat toimijalle nähtäväksi sähköpostitse (toimijan kuuleminen). Rehuvalvonnan asiakirjat ovat nähtävissä ja ladattavissa myös sähköisen asiointipalvelun (Toukon) kautta <https://www.ruokavirasto.fi/tietoa-meista/asiointi/sahkoinen-asiointi/touko---siemen--rehu--ja-lannoitevalmistepalvelu/>.

Elintarviketuotantoeläinten rehuja myyvien vähittäiskauppojen osalta tarkastaja pyytää myymälän edustajalta allekirjoituksen tarkastuslomakkeeseen. Ruokavirasto käsittelee tarkastuslomakkeen ja lähettää toimijalle siitä ilmoituksen tai valvonnan päätöksen.

Ruokavirasto seuraa päätöksessä edellytettyjen toimenpiteiden toteuttamista toimijan lähettämien selvitysten ja asiakirjojen perusteella, sekä tarvittaessa ylimääräisillä tarkastuskäynneillä. Asiakirjat voi mielellään lähettää sähköpostitse tarkastuksen yhteyshenkilölle Ruokavirastossa. Tarkastuskäynneillä todetut puutteet ja laiminlyönnit huomioidaan myös vuosittaisen valvontasuunnitelman laadinnassa. Jos toimija ei (kehotuksista huolimatta) toteuta Ruokaviraston päätöksessä edellytettyjä toimenpiteitä,

Luomu-, vienti- ja rehuyksikkö/Rehujaosto

Rehualan toimijoiden tarkastukset

voi seurauksena olla rekisteröinnin tai hyväksynnän keskeyttäminen tai peruuttaminen yhden tai useamman toiminnon osalta.

Tarkastuskäynnit ovat maksullisia ja niistä veloitetaan tarkastukseen käytetyn ajan perusteella. Toimijan luona tarkastukseen käytetyn ajan lisäksi veloitetaan tarkastukseen valmistautumiseen ja raportointiin kuluva työajasta. Lisäksi veloitetaan erillinen päätösmaksu. Matkaan käytettyä aikaa ei veloiteta erikseen. Myös edellytettyjen toimenpiteiden tarkastamiseen käytetystä työajasta voidaan veloittaa erikseen. Veloitus perustuu voimassa olevaan maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Ruokaviraston maksullisista suoritteista. Laskutus tapahtuu sen jälkeen, kun päätös ja tarkastuskertomus on kuulemisen jälkeen saatettu valmiiksi. Maatalouskauppojen valvonta on rehualan toimijoiden valvontaa ja siten toimijalle maksullista.

Toimijoilla on mahdollisuus antaa palautetta tarkastuksesta palautelomakkeella <https://link.webpolsurveys.com/S/C94960A92FA26953>. Ruokavirasto pyrkii kehittämään toimintaansa annetun palautteen perusteella.

5 Viitteet

- [Kansallinen rehulainsäädäntö](#)
- [Yhteisön rehulainsäädäntö](#)
- MMM:n asetus [Ruokaviraston maksullisista suoritteista](#).

Tiedoksi Rehualan toimijat
Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat
Elinvoimakeskusten rehutarkastajat

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia että tulkintoja lainsäädännön soveltamiseksi. Lainsäädäntö-kohdat on merkitty selkeästi. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.